

Bet. o. lovf. vedr. bidrag til politiske partier m.m.

Til lovforslag nr. L 179. Betænkning afgivet af Retsudvalget den 10. maj 1990

Betænkning

over

Forslag til lov om private bidrag til politiske partier og offentliggørelse af politiske partiers regnskaber

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til justitsministeren, som denne har besvaret skriftligt. Et af svarene er optrykt som bilag til betænkningen.

Endvidere har udvalget modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra:

Det Danske Center for Menneskerettigheder,

Folkebevægelsen for Frie Fagforeninger, Konservativ Ungdom,

Radikal Ungdom,

Thomsen, Hans Kargaard, Brabrand, og

Venstres Ungdom.

Der er af justitsministeren og af et mindretal stillet ændringsforslag, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger.

Herefter indstiller et *flertal* (Socialdemokratiets, Det Konservative Folkepartis, Venstres, Det Radikale Venstres og Kristeligt Folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med det af ministeren stillede ændringsforslag.

Et mindretal inden for flertallet (Kristeligt Folkepartis medlem af udvalget) udtaler:

Mindretallet opfatter lovforslaget som den mindste fællesnævner mellem regeringen og Socialdemokratiet. Mindretallet tror ikke, at lovforslaget ændrer noget som helst med hen-

syn til at sikre medlemmer af faglige organisationer ret til selv at bestemme, om de over medlemskontingentet vil yde bidrag til politiske partier. Dog mener mindretallet, at en gennemførelse af lovforslaget er bedre end ingenting, og kan derfor stemme for det.

For reelt at sikre den personlige frihed skal der gennemføres ægte organisationsfrihed. Mindretallet vil arbejde for, at dette sker.

Et *mindretal* (Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Socialistisk Folkeparti har i mange år arbejdet for at få åbne partiregnskaber. Socialistisk Folkeparti synes, det er et helt berettiget demokratisk krav, at vælgere kan se, hvorledes det parti, man overvejer at give sin stemme, tilvejebringer sine økonomiske midler.

Imidlertid er regeringens lovforslag at stikke folk blå i øjnene.

Ved kun at lade partiernes landsorganisationer omfatte af pligten til åbne regnskaber vil man være i stand til at skjule store dele af partiernes økonomi både i forbindelse med afholdelse af valg og i forbindelse med andet politisk arbejde. Mange organisationer og privatpersoner vælger typisk at give deres støtte til de lokale partiafdelinger, ikke blot til lokalvalgene, men også i mange tilfælde ved de landsdækkende valg. Det er også ret almindeligt og bliver det måske i stigende grad, at enkeltkandida-

ters valgkamp finansieres med ganske betydelige beløb fra organisationer, firmaer og privatpersoner. Heller ikke denne støtte er omfattet af lovforslaget.

Mindretallet mener endvidere, at tilskud fra såvel organisationer som private skal optræde med nævnelse af bidragyderens navn, såfremt beløbet er over en vis størrelse.

Mindretallet kan derfor støtte det af Fremskridtspartiet stillede ændringsforslag nr. 2 til § 3, men mener, at det kun i ringe grad afhjælper de nævnte problemer.

Med hensyn til private bidrag til politiske partier kan mindretallet støtte, at det skal være frivilligt for det enkelte medlem af en organisation, om vedkommende vil betale bidrag til politiske partier gennem sit kontingent. Mindretallet kan imidlertid ikke støtte, at sagen kun kan løses på den måde, der er beskrevet i lovforslaget. Mindretallet finder, at den måde, der er skitseret i Fremskridtspartiets ændringsforslag nr. 1 til § 2, i højere grad imødekommer intentionerne i den overordnede regel, hvorfor mindretallet også vil stemme for dette ændringsforslag.

Et *andet mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller de af mindretallet stillede ændringsforslag til vedtagelse, men vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 2. behandling.

Et *tredje mindretal* (Centrum-Demokraternes medlem af udvalget) vil ved 2. behandling redegøre for sin stilling til lovforslaget og de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Af et *mindretal* (FP), tiltrådt af et *mindretal* (SF):

Til § 2

1) Paragraffen affattes således:

»§ 2. Medlemmer, der ønsker at betale bidrag til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over medlemskontingentet, skal afgive en skriftlig erklæring herom.

Stk. 2. Foreningen skal en gang hvert år tilsende medlemmerne en blanket, der indeholder teksten til en sådan erklæring. Denne forpligtelse kan opfyldes ved, at blanketten trykkes i et medlemsblad eller lignende publikation. Erklæringen skal have følgende tekst: »Jeg ønsker at betale bidrag til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt over medlemskontingentet.«

Stk. 3. Erklæringen skal indsendes til foreningens revisor. Dette skal fremgå af den i stk. 2 nævnte blanket. Erklæringer, som medlemmerne indsender til foreningen, skal straks videresendes til foreningens revisor. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om blankettens udformning og om revisors behandling af de modtagne erklæringer.

Stk. 4. Der må ikke ske uberettiget videregivelse af oplysninger om, hvem der betaler bidrag eller har anmodet herom.«

Til § 3

2) I nr. 3 indsættes efter »private«: », navngivne«.

Af *justitsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (S, KF, V, RV og KRF):

Til § 5

3) Ordene »6 måneder« ændres til: »12 måneder«.

Bemærkninger

Til nr. 1

Efter Fremskridtspartiets opfattelse bør det være de medlemmer, der ønsker at betale bidrag til politiske partier, der positivt afgiver en erklæring herom, ikke de medlemmer, der ønsker at blive fritaget for at betale bidrag.

Til nr. 2

Fremskridtspartiet mener, at det bør fremgå af regnskabet, hvilke private personer der har ydet tilskud, idet man ved navns nævnelse bør

kunne stå ved, at man har ydet tilskud – ellers må man give bidraget anonymt.

Til nr. 3

I forbindelse med lovforslagets behandling er det over for Justitsministeriet oplyst, at en række partiers regnskaber først godkendes en-

deligt på landsmøder, der afholdes i september-november det følgende år.

Partierne har således i dag ikke mulighed for at overholde den 6-måneders-frist for indsendelse af regnskabet, som er foreslået i § 5.

På den baggrund foreslås fristen ændret til 12 måneder.

Grethe Fenger Møller (KF) fmd. Fischer (KF) Helge Adam Møller (KF) Bodil Thrane (V)

Inge Dahl-Sørensen (V) Knud Lind (FP) Kirsten Lee (RV) Nør Christensen (CD)

Inger Stilling Pedersen (KRF) Erling Christensen (S) Ole Espersen (S) Søren Hansen (S)

Torben Lund (S) Lissa Mathiasen (S) Carsten Andersen (SF) Leif Hermann (SF)

Ebba Strange (SF) nfmd.

Et af udvalgets spørgsmål til justitsministeren og dennes besvarelse heraf**Spørgsmål:**

»Hvordan vil ministeren sikre reel ligestilling mellem medlemmer af lønmodtagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer med hensyn til muligheden for fritagelse for betaling af bidrag til politiske partier i forbindelse med den aftale, som fremgår af vedlagte artikel fra Det Fri Aktuelt, den 2. februar 1990?«

Svar:

Det følger af § 1 i lovforslaget, at bestemmelserne om private bidrag til politiske partier gælder for *alle* arbejdsgiverforeninger, fagforeninger og andre faglige sammenslutninger, der har til hovedformål at varetage de økonomiske interesser for den erhvervsgruppe, som medlemmerne hører til. Foreningerne skal efter bestemmelsen tilsikre medlemmerne, at bidrag til politiske partier eller partipolitiske formål i øvrigt opkrævet over medlemskontingentet er frivilligt for det enkelte medlem.

Der ligger ikke i udtrykket »medlemskontingent« nogen begrænsning med hensyn til, hvornår en forening skal tilsikre medlemmerne den beskrevne frivillighed med hensyn til parti-bidrag m.v. Navnlig er der ikke i lovteksten nogen støtte for at indlæse den begrænsning, at der kun skal sikres frivillighed med hensyn til bidrag, der ydes af det pågældende års medlemskontingent eller f.eks. af midler opsamlet af medlemskontingenter betalt efter lovens ikrafttræden.

Efter Justitsministeriets opfattelse er det i forbindelse med den foreslåede ordning ikke muligt at udskille midler, der hidrører fra ind-

betaling af medlemskontingenter, fra foreningens øvrige formue, og lovforslagets tekst og bemærkningerne til lovforslaget lægger da heller ikke efter Justitsministeriets opfattelse op til en sådan sondring.

Lovforslaget omfatter derfor efter Justitsministeriets opfattelse enhver faglig organisation med det i loven anførte hovedformål, når organisationen på noget tidspunkt efter dens stiftelse har modtaget betaling fra medlemmerne i form af kontingent. Det gælder, uanset om partistøtten m.v. i det konkrete tilfælde tages fra foreningens formue eller fra de løbende kontingentindtægter.

Uden for loven falder således kun de faglige sammenslutninger, som ikke på noget tidspunkt har modtaget kontingentindtægter, men hvis virksomhed alene er finansieret på anden måde, f.eks. ved gaver. Justitsministeriet er ikke bekendt med, at der skulle eksistere sådanne faglige sammenslutninger.

Der er efter lovforslaget tale om en fuldstændig ligestilling mellem medlemmer af lønmodtagerorganisationer og arbejdsgiverorganisationer.

Justitsministeriet har i øvrigt bemærket, at Dansk Arbejdsgiverforening i pressemeddelelsen af 25. april 1990 giver udtryk for, at man efter lovforslagets vedtagelse vil give medlemsorganisationerne lejlighed til at erklære sig om spørgsmålet om støtte til de politiske partier og til partipolitiske formål i øvrigt i overensstemmelse med loven. DA's forretningsudvalg vil, når loven er vedtaget, også tage skridt til, at DA's medlemsorganisationer skriver til alle medlemmer.